

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 210 din data de 26.02.2020

Dosar nr: 535/2019

Petiția nr: 4111/16.06.2019

Petentă:

Reclamată: Crama Vișoara (S.C. Nostalgic S.R.L.)

Obiect: promovarea ideii că doar mustul stors de fete virgine este dulce și prezentarea unor certificate de virginitate ale fetelor care storc mustul pentru crama reclamată

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul procedural al petentei

1.

I. 2. Numele și sediul reclamatei

2. Crama Vișoara, Sat Vișoara, comuna Cobadin, str. Crângului nr. 291, județul Constanța, prin S.C. Nostalgic S.R.L., CIF 10288157 J13/919/1998, Str. Mircea Cel Batrân nr. 84, Constanța

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta consideră discriminatorie promovarea ideii că doar mustul stors de fete virgine este dulce și prezentarea unor certificate de virginitate ale fetelor care storc mustul pentru crama reclamată.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

5. Părțile au fost citate pentru data de 24.09.2019 (filele 3-4 din dosar) la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

6. La audierea din 24.09.2019 părțile nu s-au prezentat.

7. Părțile au fost recitate pentru 05.11.2019. Petentei i s-a comunicat punctul de vedere al reclamatei.

8. La audierea din 05.11.2019 s-a prezentat reclamata.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

9. Prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 4111/16.07.2019** (filele 1-2 din dosar) petenta arată că reclamatul a promovat ideea că fetele virgine fac mustul dulce, astfel a prezentat certificatele medicale în acest sens ale fetelor care au zdrobit strugurii pentru cramă. Mesajul a fost publicat în presă și prezentat și la TVR1 la data de 14.07.2018. Arată că în conformitate cu Organizația Mondială a Sănătății, Organizația Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și Organizația Națiunilor Unite pentru Femei au luat o poziție fermă privind eradicarea testelor de virginitate, considerate ca fiind o încălcare flagrantă a drepturilor omului.

Susținerile reclamatei

10. Prin punctul de vedere înregistrat la CNCD cu **nr. 5718/30.09.2019** (filele 5-6 din dosar) partea reclamată arată că a primit târziu citația și a solicitat un nou termen.

11. Reclamata, prin punctul de vedere întregit la CNCD cu **nr. 5992/10.10.2019** (filele 7-15 din dosar) arată următoarele aspecte relevante:

- solicită un nou termen de audiere;
 - spectacolul la care se face referire a fost un pamflet, fetele nu au fost angajate la reclamat, nu i s-a cerut nici unei persoane certificat care să ateste virginitatea;
 - au fost prezentate tradițiile românești;
 - invocă excepția lipsei calității procesuale active, pe considerentul că drepturile petentei nu au fost lezate;
 - invocă excepția tardivității formulării petiției, ziarul la care se face referire fiind publicat la data de 16.10.2017;
 - faptele nu întrunesc elementele constitutive ale discriminării;
 - invocă libertatea de exprimare;
 - afirmațiile au fost scoase din context;
 - nu a existat scopul de a discrimina.
- A depus la dosar înscrisuri (filele 16-28 din dosar).

V. Motivele de fapt și de drept

12. Colegiul director constată că partea reclamată a promovat ideea că doar mustul stors de fete virgine este dulce și a prezentat certificate de virginitate ale fetelor care storc mustul pentru crama reclamată. Partea reclamată susține practic că a prezentat presei acte medicale false, totodată a promovat o reclamă mincinoasă, întrucât fetele respective nu doar că nu storc mustul, dar nici nu sunt nici angajatele cramei. Mai mult, afirmă că a transformat o tradiție populară în pamflet.

13. Colegiul director respinge excepția lipsei calității procesuale active, având în vedere că petenta este femeie, Colegiul director analizând petiția din perspectiva încălcării dreptului la demnitate ale femeilor.

14. Colegiul director admite parțial excepția de tardivitate invocată de partea reclamată, constatând că cele publicate în presa scrisă au fost anterioare datei de 16.06.2018, însă cele prezentate pe postul TVR1 sunt ulterioare.

15. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

16. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

17. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

18. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

19. Din punctul de vedere al dreptului la demnitate, femeile și bărbații, fetele și femeile se află în situație similară. Atingerea acestui drept urmează a se analiza ulterior.

20. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

21. În cauza de față criteriul invocat este cel de gen. Promovarea ideii că fetele care storc strugurii trebuie supuse unor teste medicale vizează persoanele de gen feminin, în consecință există legătură de cauzalitate între criteriul de gen și o eventuală încălcare a dreptului la demnitate.

22. Privind dreptul atins, art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

23. Conform unor instituții internaționale, cum ar fi Organizația Mondială a Sănătății, Organizația Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și Organizația Națiunilor Unite pentru Femei, testele de virginitate întăresc stereotipurile de gen și inegalitatea de gen. În consecință a afirma că doar fete testate ca fiind virgine storc mustul pentru crama reclamată, chiar dacă este doar o reclamă falsă și luarea la batjocură a tradițiilor populare, este de natură să vizeze crearea unei atmosfere degradante, umilitoare îndreptat împotriva femeilor.

24. Art. 2 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** formulează clar: reprezintă discriminarea fapta care are „*ca scop sau efect*” restrângerea drepturilor, iar art 15 se referă la comportamente care au „*ca scop sau vizează*” crearea unei atmosfere degradante, umilitoare. În consecință lipsa scopului nu are relevanță în constatarea unei fapte de discriminare.

25. Astfel fapta reclamatei de promova ideea că pentru a face un must dulce trebuie să se utilizeze fete virgine testate medical reprezintă discriminare, întrucât a creat o deosebire pe criteriul genului care a avut ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

26. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „*Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.*”

27. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

28. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

29. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

30. În cazul de față legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja drepturile femeilor.

31. Colegiul director apreciază că fapta analizată este într-o flagrantă contradicție cu spiritul **Convenției**, astfel invocarea libertății de exprimare reprezintă abuz de drept în senul art. 17 al **Convenției**. În acest sens CEDO precizează: „*abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora*” (**Witzsch împotriva Germaniei**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);

32. Art. 26 din **O.G. nr. 137/2000** alin. 1 prevede: „*Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*”

33. Colegiul director aplică amenda contravențională de 2.000 lei față de Crama Viișoara, Sat Viișoara, comuna Cobadin, str. Crângului nr. 291, județul Constanța, prin S.C. Nostalgic S.R.L., CIF 10288157 J13/919/1998, Str. Mircea Cel Batrân nr. 84, Constanța, având în vedere următoarele:

- a) discriminarea a vizat un grup de persoane;
- b) partea reclamată este persoană juridică de drept privat;
- c) fapta nu a avut ca scop discriminarea.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția lipsei calității procesuale active (cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință);

2. Admite parțial excepția de tardivitate invocată de partea reclamată conform art. 20 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință);

3. Fapta reclamatei de promova ideea că pentru a face un must dulce trebuie să se utilizeze fete virgine testate medical reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din **O.G. nr. 137** și nu se bucură de protecția libertății de exprimare (cu șase voturi pentru și 1 împotrivă);

4. Aplică amenda contravențională de 2.000 lei față de Crama Viișoara, Sat Viișoara, comuna Cobadin, str. Crângului nr. 291, județul Constanța, prin S.C. Nostalgic S.R.L., CIF

10288157, J13/919/1998, Str. Mircea Cel Batrân nr. 84, Constanța (cu șase voturi pentru și 1 împotrivă);

5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice Galați.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Galați, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Data redactării: 27.02.2020

Motivată: Haller István

Tehnoredactată: A.S.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.